

van het heideland. Wil men zoo ook aan Bakhuyzen de plaats toekennen, die hij in hun midden inneemt, dan kan men hem de schilder noemen van het rijke, het gezonde geboomte. Hoewel ook hij niet eenzijdig in zijne opvatting of exclusief in zijne keuzen kan genoemd worden, hoewel hij meer dan eens stadsgezichten, grachten en Haagsche buurtjes, vlakke heiden, plassen en duinen heeft geschilderd, voelt hij zich toch altijd bij voorkeur aangetrokken door het landschap, waarvan een kloeke boomengroep het hoofdmotief uitmaakt. Niet dat hij daarom bijzonder moeite doet om een mooien eik of een mooien beuk te schilderen: ze blijven altijd onderdeelen van het geheele stuk natuur, waarvan hij den indruk voelt en wil weergeven. Bij de keuze van zijn sujet blijkt hij in het algemeen een vriend te zijn van een levendig en kleurrijk landschap, en met wonderbare getrouwheid geeft hij het genoegen weer, dat men smaakt bij het aanschouwen van de natuur zelve. Het opsporen van diepzinnige sentimenten, het bepaald zoeken naar „stimmungen” is zijn zaak niet. „L'art,” zegt Zola, „c'est la nature, vue à travers un tempérament,” en zoo legt Bakhuyzen in zijne doeken de rustige ernst en tegelijk de blijmoedige levensopvatting, die den grond van zijn karakter uitmaken. Maar ook wanneer eene krachtige aandoening zijn gemoed aangrijpt, weet hij die met meesterschap te vertolken. Een van de meest treffende voorbeelden leverde hij daarvan in zijn „Vijver in het Haagsche bosch”, in 1875 tentoongesteld en thans in het bezit van den heer Coninck Westenberg, dat tot zijne beste stukken behoort. Het was in den herfst van het gruweljaar 1870, in een tijd toen de berichten, die elken dag, elk uur tot ons kwamen, louter moordkreten waren als een gehuil van verscheurend gedierte, en er als een walm van bloed opsteeg uit elk dagbladnummer, uit elk oorlogsbulletin, dat Bakhuyzen, op zekeren avond, om den somberen indruk, die dat alles op hem maakte, te ontvlieden, stilte en afzondering zocht in het Haagsche bosch, en daar bij den grooten vijver getroffen en als onwederstaanbaar geboeid werd door het rustige avondlandschap, dat een weldadig gevoel van vrede aan zijn gemoed gaf. Dat geweldige contrast, de stilte van die natuur, de ongestoorde kalmte, die als een sluier over het spiegelglad watervlak en het krachtige geboomte lagen uitgespreid, werkten weldadig op zijne overspannen zenuwen, en tevens ontkiemde op hetzelfde oogenblik in zijn kunstenaarsgemoed de behoefte, om aan de stemming, waarin hij daar verkeerde, eene plastische uitdrukking te geven. Hij ging onmiddellijk naar zijn atelier en wierp de groote trekken van eene bezielde compositie op het doek, waaruit de schilderij ontstond, die op de tentoonstelling van het volgende jaar de algemeene aandacht trok en hem de groote gouden medaille met diploma van den Koning verwierf.

Oogenschiijnlijk zijn zijne stukken eenvoudig, maar hij legt er zich met zorg op toe, er zon, licht en warmte aan te geven, en vooral — ze af te maken; hij is niet tevreden met een goed geslaagde studie. Er zijn vele en knappe studiemakers, maar een schilderij maken is nog wat anders. Corot, Daubigny, Dupré, Rousseau hebben die groote gave, en dit is gedeeltelijk